

నవరసకన్నడ - ఆది

నవరసములదీ - నళినాక్షి
జవగట్టి నీకు - జవసేసీనే

శృంగార రసము - చెలియ ముఖమ్మున
సంగతి వీరర - సముగోళ్ళ
రంగగు కరుణా - రసము పెదవులను
అంగపు కుచముల - అద్భుత రసము

చెలి హాస్యరసము - సెలవుల నిండి
పలుచని నడుమున - భయరసము
కలికి వాడి - కన్నుల భీభత్సరసము
అలవగు జంకెనల - నదె రౌద్రంబు

నతి రతి మరపుల - శాంతరసంబదె
అతి మోహము పది - యవ రసము
హితవుగ శ్రీ వేంక - టేశ గూడితిని
సతమై యీమెకు - సంతోషరసము

నవరసాల నిత్య నవరసామృతవర్షిణి సంకీర్తనమిది. రసబ్రహ్మస్వరూప అలమేలు
మంగ. నవరసములూ ఆమె శరీర సౌందర్యంలో అంగాలై అమరి ఉన్నవి

ఈ నవరస వర్ణనకు సౌందర్యలహరిలో శంకరులు చేశారు. సౌందర్యలహరిలో 51
వ శ్లోకం గమనించండి.

శివే శృంగారార్థా తదితరజనే కుత్సనపరా
సరోషా గంగాయాం, గిరిశ చరితే (నయనే) విస్తయవతీ
హరాహిభ్యో భీతా సరసిరుహ సాభార్గ్య జననీ
నభీషస్తేరాతే మయి జనని దృష్టిస్త కరుణా.

ఈ శ్లోకంలో భరత మత ప్రకారం నిర్వికారం అయినందున శాంతరసం చెప్పబడ
లేదు. అమ్మా - నీ చూపు శివునియెడ శృంగారరసమై, అన్న పురుషులయెడ భీభత్సమై,

గంగపట్ల వీరరసమై, శివుని చరితలవల్ల ఆశ్చర్య రసయుతమై, హరుని మేన పాములవ
ల్ల జనించిన భయరసమై, ఎఱ్ఱని తామరల రక్తిమచేత రౌద్రమై, నీ చెలిక తైలయెడ
స్థితహాస్యరసమై, నాపై కరుణారసమై అలరుతున్నది అని తాత్పర్యం. శంకరాచార్యులే
అన్నమాచార్యులన్న వాదానికి ఇది ఒక బలమైన సాక్ష్యాధారం. అన్నమయ్య పల్కుతున్నారు
- ఈ నళినాక్షి అలమేల్కంగ నవరసాకార - శంకరులు అమ్మవారి చూపుపై ఈ రసము
లను రాశివోయగా, అన్నమయ్య అలమేల్కంగ రూపునే నవరసాలరాశిని చేశారు - నవ
రసాలు ఈమెలో మూర్తిభవించి వేంకటపతీ నీకు చవులూరిస్తున్నవయ్యా. ఈమె
ముఖంలో శృంగారరసము, ఈమె వాడి గోళ్లలో వీరం, అధరామృతంలో కరుణారసం,
వర్ణన కలవిగాని అలమేల్కంగ చను గుట్టలలో అద్భుతరసం, ఆమె సెలవి నవ్వులలో హా
స్యం, సన్నని ఆమె నడుమున భయానకం (స్తన జఘన భారం వల్ల భయం అని ధ్వని)
ఆమె అసహనపు కంటి చూపులలో భీభత్సరసం, ముడిచిన ఆమె భ్రుకుటిలో రౌద్రం , ర
తి మరపుల శాంతం శ్రీవేంకటేశునిపై గల అత్యంత మోహమనే దశమ రసం కూడా ఈ
మెలో సాకారములైనాయి శ్రీవేంకటేశాః ఆమెకు ప్రీతిగా నీవిప్పుడు కలసినవాడవు. ఆమె
కు సంతోషము శాశ్వతంగా కలిగినది. ఈ నవరసాకార నీ సరసాలలో రసాకారమైనది.
ఆ రసమే నీవు. నీవే బ్రహ్మవు. రసమే బ్రహ్మ రసోవైసః అని రసోపాసన కావించారు సంకీ
ర్తనాచార్యులు.